

Grönstrukturplan 2019

Jönköpings tätorter

► **SAMMANFATTNING**

Grönstruktur är en viktig byggsten för hållbara samhällen

Grönstrukturen bidrar till rekreationsmöjligheter och positiva hälsoeffekter, livsmiljöer för djur och växter, samt kulturella värden.

Som bilden visar kan grönstrukturen bidra med många nyttor, så kallade ekosystemtjänster för människor. Sociala, ekologiska och kulturella värden är i hög grad sammankopplade. De ekologiska värdena är beroende av hur landskapet använts under lång tid och hur de används i dag. Samtidigt ger stor biologisk mångfald och höga kulturvärden stora upplevelsevärden. Biologisk mångfald är en grundförutsättning för ekosystemtjänster och tätorternas grönområden är livsmiljöer för många djur och växter. Att grönstrukturen hänger ihop som stråk är viktigt för att människor, djur och växter gärna vill ha sammanhängande gröna miljöer att förflytta sig igenom.

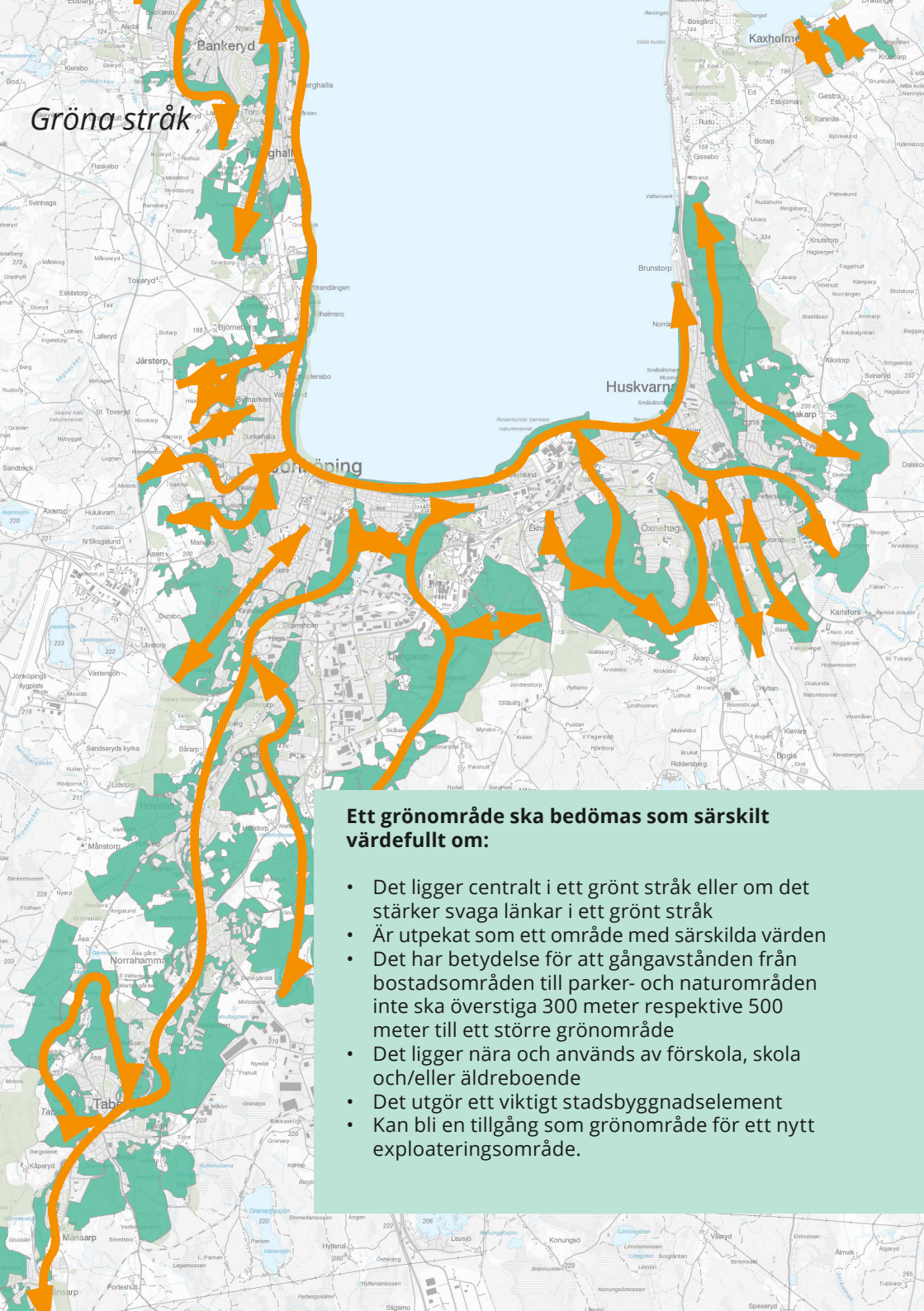
Jönköpings kommuns grönstruktur

Stora delar av kommunens orter har en god tillgång till park- och naturområden med ett varierat innehåll.

Ett landskap med mycket vatten, många höjder, raviner och många fina utblickar erbjuder många aktivitets- och upplevelsevärden. Andra tillgångar är en varierad natur med pedagogiska och kulturhistoriska värden samt känslan av vild natur även i centrala lägen, och ett aktivt föreningsliv. Gamla träd, rika ekmiljöer, rika marker och närhet till Vättern bidrar till ett rikt växt- och djurliv.

De centrala delarna av Jönköping har brist på grönt. Flera av tätorterna växer vilket ställer stora krav på avvägningar i samhällsplaneringen så att de värden och ekosystemtjänster som parker och naturområden levererar inte byggs bort. Kommunen behöver för att lyckas i sitt gröonstrukturarbete ha ett gott samarbete med föreningslivet och tillräckligt med kompetens och resurser i den egna organisationen.

I framtiden kommer ett förändrat klimat ge samhället nya utmaningar som grönstrukturen kan vara med och hantera genom ytor för att ta hand om vatten vid översvämningar och genom att sänka temperaturen vid värmebölja.

Gröna stråk

Ett grönområde ska bedömas som särskilt värdefullt om:

- Det ligger centralt i ett grönt stråk eller om det stärker svaga länkar i ett grönt stråk
- Är utpekat som ett område med särskilda värden
- Det har betydelse för att gångavstånden från bostadsområden till parker- och naturområden inte ska överstiga 300 meter respektive 500 meter till ett större grönområde
- Det ligger nära och används av förskola, skola och/eller äldreboende
- Det utgör ett viktigt stadsbyggnadselement
- Kan bli en tillgång som grönområde för ett nytt exploateringsområde.

Planförslag

I grönstrukturplanen redovisas två kartor i planförslaget samt ett antal underlagskartor som visar nuläget. Planförslagskartorna innehåller:

1. Gröna stråk som är större sammanhängande områden och kompletteras med gröna länkar som är smala grönområden eller alleér med gång- och cykelvägar som leder till gröna stråk. Även behovet av att komplettera med gröna länkar redovisas schematiskt i form av saknade gröna länkar.
2. Brister i grönstrukturen såsom områden med låg andel grönska, områden med mer än 300 meter gångväg till grönområde och områden med brist på sociala värden (enligt den sociotopvärdering som gjorts).
3. Områden med särskilda värden:
Naturvärden
Sociala värden och god ljudmiljö
Kulturmiljövärden
Områden som är strategiska för att hantera vattendragsöversvämningar eller dagvattenöversvämningar.
4. Förslag på förstärkningar av den ekologiska infrastrukturen.

Mål

Parker och naturområden till nytta för tätorterna och deras invånare

Ekosystemens funktioner och processer upprätthålls och utvecklas så att de kan bidra till kommunens klimatanpassning, omhändertagande av dagvatten och andra ekosystemtjänster. De gröna och blå stråken är mångfunktionella.

Parker och naturområden som kommunens invånare kan använda i vardagen

Kommunens tätorter erbjuder varierade gröna områden som är rika på upplevelser och lockar både boende och besökare. Större tätortsnära gröna områden är möjliga att nå till fots eller cykel via gröna stråk. Ingen har längre än 300 meter från sin bostad till ett grönområde av god kvalitet.

Karaktärsfulla parker och naturområden

Tätorternas gröna karaktärsdrag och kulturvärden bevaras och förstärks. Mervärden som närhet till vatten och utblickar över vatten tillvaratas.

Parker och naturområden för växt- och djurlivet

Tätorterna har ett rikt växt- och djurliv. Detta skapas genom en sammanhängande grön och blå struktur, naturvärden och växt- och djurlivet bevaras, förstärks och utvecklas.

Strategier för att uppnå målen:

1. Stärk de blågröna stråken
2. Säkerställa tillräcklig grönska av god kvalitet vid ny exploatering
3. God tillgång till parker och naturområden
4. Parker och naturområden ska ha en god kvalitet och ett varierat innehåll med utrymme för alla
5. Tillgängliga parker och naturområden
6. Tillvarata landskapets karaktär
7. Främja ekosystemtjänster
8. Främja naturvärden i de gröna områdena
9. Planera grönstrukturen med hänsyn till framtida klimat

Åtgärder

I grönstrukturplanen föreslås 41 stycken åtgärder på lång och kort sikt. Nedan följer några exempel:

- Utredda införande av grönytefaktor.
- Ta fram riktlinjer för kompensation.
- Ta fram en plan för att öka antalet träd i Jönköping.
- Ljudmiljön ska förbättras i minst en prioriterad offentlig utemiljö.
- I några friluftsområden göra anpassningar för funktionsnedsättningar.
- Implementera arbetsmetoder för att tillvarata underlag om ekosystemtjänster.
- Fler öppna dagvattenlösningar, utformade med rekreativa värden.
- Åtgärder som kompletterar den ekologiska infrastrukturen.
- Bilda nya naturreservat
- Nyskapa gröna länkar
- Öka de gröna inslaget i områden med brist på parker och låg andel grönska.
- I den fysiska planeringen säkerställa att det i nya områden finns grönområden inom 300 respektive 500 meter.
- Vid exploatering av större områden säkerställa att utemiljön blir tillräcklig.
- I tysta naturområden arbeta för att bibehålla områdets tysta miljö.
- Vid anläggning av grönområden skapa miljöer som kan användas av många.
- I planeringen och vid skötsel av grönytor särskilt beakta barnens lekmiljöer samt de områden som används av skolor och förskolor.
- Planera och gestalta för trygga och tillgängliga parker.
- Vid förändringar och skötsel i grönområden ska de kulturhistoriska värden vägas in och framhävas.

Planens syfte

Syftet med grönstrukturplanen är att vara ett underlag för den fysiska planeringen samt på en övergripande nivå peka ut åtgärder och strategiska val för vidareutvecklingen av stadens gröna och blå struktur.

Grönstrukturplanen omfattar tätorterna Jönköping, Huskvarna, Hovslätt, Norrahammar, Taberg, Månsarp, Barnarp, Tenhult, Gränna, Örserum, Ölmstad, Skärstad, Kaxholmen, Lekeryd, Bankeryd och Bottnaryd samt ungefär 1 km runt dessa. Grönstrukturplanen avgränsas till att beskriva värdena i den gröna och blå strukturen. Andra motstående intressen ingår inte i grönstrukturplansarbetet och därmed görs den slutliga avvägningen mellan olika intressen i översiktsplanen eller därpå efterföljande beslut. Strategier och åtgärder för specifikt naturvård, friluftsliv, skogsskötsel och parkvård återfinns i respektive plan/program.

Andra kommunala dokument som berör grönstrukturen:

Kommunprogram

Översiktsplan

Program för hållbar utveckling

Plan för friluftsliv

Naturvårdsprogram

Stadsbyggnadsvision

Program för Jönköpings kommuns skogar

Parkprogram

***Hela grönstrukturplanen finns på jonkoping.se
sökord: grönt***

Stadsbyggnadskontoret

V Storgatan 16

551 89 Jönköping

tfn 036-10 50 00